

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

WR

ANDREAS REIN

Ansvarlig partner
John A. Rein

Oslo
Kredittopplysningsbyråene
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Ansvarlig partner
John A. Rein

Oslo, 4. februar 2004

Vår ref.: 1960480 rri/lna
Ansvarlig partner: John A. Rein

Oslo, 4. februar 2004

Høringsuttalelse – utlevering av opplysninger fra Folkeregisteret

Vi viser til Deres høringsbrev datert 5. november 2003 vedrørende utlevering av opplysninger fra folkeregisteret. Denne høringsuttalelse er avgitt på vegne av Norske Kredittopplysningsbyråers Forening.

1. Tilgang til opplysninger om navn og adresse mv

Folkeregisteret er en sentral opplysningskilde for kredittopplysningsbyråene. Kredittopplysningsbyråene mottar i dag opplysninger om navn, adresse, postadresse, kommune, fødselsnummer, status (død/utvandret etc) og flyttedato fra folkeregisteret. Disse opplysningene danner grunnlaget for byråenes registre og for behandling av de øvrige opplysningstyper som kredittopplysningsbyråene har lovlig adgang til å behandle.

Kredittopplysningsbyråene får i dag tilgang til opplysningene fra folkeregisteret i elektronisk form fra registerets distributører IBM og Ergo Ephorma. Det er av stor betydning for kredittopplysningsbyråenes virksomhet at de også i fremtiden sikres tilgang til masseutlevering av de nevnte opplysninger fra folkeregisteret.

Kredittopplysningsbyråene støtter forslaget om å utvide tilgangen til opplysninger fra folkeregisteret. Vi er enige med Datatilsynet når de i sin høringsuttalelse peker på behovet for kvalitetssikring av blant annet adresseopplysninger.

Vi mener også at det ville være en fordel å utvide antall distributører og formidlingskanaler. Det er uheldig at brukerne av opplysninger fra folkeregisteret er henvist til å velge en av to kommersielle aktører.

Den nåværende ordning med masseutlevering etter søknad, jf forskrift om folkeregistrering § 36, kan dessuten virke tungvint, og mangelen på klare kriterier for når utlevering skal tillates kan føre til utilsiktet forskjellsbehandling og unødig merarbeid.

Etter vår oppfatning bør spørsmålet om utlevering av de ikke taushetsbelagte opplysningene fra folkeregisteret behandles etter personopplysningslovens regler. Det vil etter vår oppfatning gi en mer enhetlig løsning at Datatilsynet, som er tilsynsmyndighet for behandlingen av opplysningene hos mottaker, også har tilsyn med at utlevering fra folkeregisteret er i samsvar med personopplysningslovens regler. Vi kan ikke se at det er behov for å bygge inn ytterligere personverngarantier i folkeregisterloven for de opplysningstyper vi her snakker om.

2. Særlig om tilgang til fullt fødselsnummer

Finansdepartementet antyder i høringsnotatet at de vurderer en innstramming i forhold til dagens praksis når det gjelder utlevering av personnummer.

Kredittopplysningsbyråene mottar i dag fullt fødselsnummer fra folkeregisteret og vil også i fremtiden ha behov for dette.

Behandling av fødselsnummer er nå regulert i personopplysningsloven § 12. I personvernutvalgets innstilling, NOU 1997:19 s. 85, heter det bl.a.:

"Hovedbegrunnelsen for å innføre fødselsnummeret var et ønske om en enkel og entydig identifikasjon for å lette samordning/sammenstilling og utveksling av informasjon om enkeltpersoner når dette var nødvendig eller ønskelig ut fra oppgavene institusjonen/bedriften var pålagt." Videre vises det til den sammenblanding som har funnet sted mellom begrepene identifikasjon og legitimasjon før det uttales at: "Dersom det innskjerpes at fødselsnummeret skal tjene som identifikasjon og ikke legitimasjon, kan personvernet være tjent med at fødselsnummer brukes i større utstrekning og i tilfeller der andre teknikker gir for usikker identifikasjon. Dette er bakgrunnen for utvalgets forslag om bruk av fødselsnummer ...".

Personopplysningsloven § 12 lyder:

"Fødselsnummer og andre entydige identifikasjonsmidler kan bare nyttes i behandlingen når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering.

Datatilsynet kan pålegge en behandlingsansvarlig å bruke identifikasjonsmidler som nevnt i første ledd for å sikre at personopplysningene har tilstrekkelig kvalitet."

I forarbeidene til bestemmelsen heter det bl.a., jf Ot.prp. nr. 92 (1998-99) s. 114:

"Kravet til nødvendighet i første ledd vil bare være oppfylt dersom andre og mindre sikre identifikasjonsmidler, som f.eks. navn, adresse og kundenummer ikke er

tilstrekkelig. Det vil også ha betydning hvor viktig sikker identifisering er for den registrerte, dvs konsekvenser en forveksling kan føre til."

Kredittopplysningsbyråene oppfyller disse krav, og har etter personopplysningsloven konsesjon for behandling av fullt fødselsnummer.

I brev til Skattedirektoratet datert 23. januar 2002, uttaler Datatilsynet at personvern hensyn *taler sterkt for* at det benyttes fullt fødselsnummer ved overføring av ligningsopplysninger til blant annet kredittopplysningsbyråene for å sikre korrekt kopling av opplysninger.

Datatilsynet viser også til personopplysningsloven § 12 annet ledd, som gir tilsynet kompetanse til å pålegge bruk av fødselsnummer i enkelte tilfelle, og peker på at det har vært lovgivers hensikt at fødselsnummer skal benyttes der det er til gagn for personverninteressen. Datatilsynet anbefaler utlevering av fødselsnummer når mottaker har saklig behov for sikker identifisering for å sikre opplysningenes kvalitet.

Finansdepartementet foreslår i sitt høringsnotat vedrørende endringer i reglene om offentliggjøring av skattelister (punkt 5.4.2), at fullt fødselsnummer kan utleveres til bl.a. kredittopplysningsbyråene for å sikre korrekt registrering av likningsopplysninger. Forslaget støttes av blant annet Kredittilsynet i deres høringsuttalelse datert 11. juli 2003.

På denne bakgrunn ber vi om at kredittopplysningsbyråene fortsatt sikres tilgang til fullt fødselsnummer fra folkeregisteret som grunnlag for sine registre og for korrekt registrering av andre opplysninger.

Vi vil dessuten foreslå at spørsmålet om utlevering av fødselsnummer fra folkeregisteret ikke gjøres til gjenstand for særregulering, men at man i stedet henviser spørsmålet til behandling etter reglene i personopplysningsloven § 12. De hensyn denne bestemmelsen hviler på er relevante også i forhold til Folkeregisteret og kriteriene er relativt strenge. Det vil formodentlig gi den mest praktiske og enhetlige håndtering om man konsekvent bygger på reguleringen i § 12 når det gjelder behandling av fullt fødselsnummer.

3. Opplysning om at en person er umyndiggjort og om vedkommendes verge

Kredittopplysningsbyråene er i dialog med Datatilsynet om registrering av opplysning om at en person er umyndiggjort. I utkast til ny konsesjon for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet har Datatilsynet åpnet for dette.

Personer som er ute av stand til selv å ivareta sine interesser på forsvarlig måte kan på nærmere angitte vilkår umyndiggjøres i henhold til reglene i lov 28. november 1898 om umyndiggjørelse § 1. Umyndiggjøring avgjøres av tingretten, jf lovens § 2. Avgjørelse om umyndiggjøring skal kunngjøres bl.a. i Norsk Lysingsblad og i en avis som er alminnelig lest på stedet og registreres i løsreregisteret, jf § 14 annet ledd nr 1. Hvis vedkommende eier fast eiendom eller driver virksomhet skal det i tillegg registreres på eiendommens blad i grunnboken og i Foretaksregisteret, jf § 14 annet ledd nr 2 og 3. Dersom avgjørelse om umyndiggjøring senere omgjøres skal endringen kunngjøres og registreres på samme måte, jf

§ 36. Det er retten som sørger for kunngjøring og tinglysning eller registrering. Opplysning om at en person er umyndiggjort er altså *offentlig tilgjengelig*.

Virkingen av umyndiggjøring er at vedkommende ikke selv kan råde over sine midler eller binde seg ved rettshandler, jf lov 22. april 1927 nr. 3 om vergemål for umyndige (vergemålsloven) § 2, med de unntak som fremgår av lovens §§ 32-37. Loven gir den umyndige en viss rett til bl.a. å råde over midler tjent ved egen virksomhet. Den umyndiggjorte har imidlertid *ikke adgang til å stifte gjeld*.

Ettersom en eventuell avtale om gjeldsstiftelse eller om fremtidig oppfyllelse av et avtaleforhold ikke kan kreves gjennomført overfor den umyndige er det av stor betydning for eventuelle kreditorer at de kan skaffe seg opplysning om at en person er umyndiggjort før avtale inngås.

Slik opplysning kan kreditor få fra Lysingsbladet, Løsøreregisteret, grunnboken eller Foretaksregisteret, jf ovenfor. Hensikten er nettopp å hindre at kreditor lider tap ved å inngå avtale med en umyndiggjort. Problemet er imidlertid at kreditor sjelden vil ha foranledning til å be om opplysning fra de aktuelle registre med mindre transaksjonen dreier seg om fast eiendom. Derimot vil kreditor i mange tilfelle be om kredittopplysning på vedkommende. Kredittopplysningsbyråene har fått flere henvendelser fra kreditorer som har inngått avtale med en umyndiggjort i tillit til innhentet kredittopplysning. Avtalen kan ikke gjøres gjeldende og den aktuelle fordringen er tapt.

Opplysning om at en person er umyndiggjort er offentlig i den hensikt å beskytte både den umyndiggjorte og kreditor. Opplysningen bør derfor fremgå av kredittopplysningsbyråenes databaser. Kreditor søker informasjon fra kredittopplysningsbyråene nettopp med sikte på å vurdere en rettshandels forsvarlighet. Opplysning om at en person er umyndiggjort er *helt avgjørende for vurderingen*. Det vil derfor, som i ovennevnte tilfelle, komme som en overraskelse på kreditor at opplysningen ikke er tilgjengelig.

Det foreligger følgelig saklig grunn til å behandle opplysningen, jf personopplysningsloven (pol) § 11 bokstav b). Behandlingen vil være i overensstemmelse med begrunnelsen for å registrere den i det offentlige registeret. Opplysningen registreres på fødselsnummer slik at sikker identifisering kan foretas. Det vil også være mulig å holde opplysningen oppdatert, jf pol § 11 bokstav c)-e). Det rettslige grunnlaget for å behandle opplysningen finnes i pol § 8 bokstav f) om å vareta tredjeparts berettigede interesse.

Kredittopplysning kan bare utleveres når spørrer har saklig behov for det. Det vil derfor ikke bli noen spredning av opplysning om at en person er umyndiggjort utover det som er hensikten med å registrere den i de offentlige registre.

Registrering av opplysninger om umyndiggjorte basert på enkeltoppslag, eller fra Lysingsbladet, vil imidlertid være lite praktisk. Overføring av opplysningene i elektronisk form vil være en bedre løsning. Dette vil dessuten eliminere muligheten for feilregistreringer. Slik overføring kan skje ved at kredittopplysningsbyråene, i forbindelse med masseutlevering

av de opplysningstyper fra folkeregisteret som er nevnt ovenfor, også får tilgang til opplysninger om umyndiggjorte.

I forbindelse med opplysning om at en person er umyndiggjort, er det også viktig å få opplysning om vergens navn og adresse. Kredittopplysningsbyråene sender i dag forhåndsvarsel til alle fysiske personer før opplysninger som har betydning for kredittvurdering blir registrert. I tillegg sendes det gjenpart av alle forespørsler om kredittvurdering av enkeltpersoner. I den utstrekning det skulle bli forsøkt registrert betalingsanmerkninger eller lignende på en umyndiggjort, bør vergen motta varsel om dette. På samme måte bør vergen motta gjenpart av en eventuell forespørsel om kredittopplysning på den umyndiggjorte.

Å gi kredittopplysningsbyråene tilgang til opplysninger om at en person er umyndiggjort, og om dennes verge, vil bidra til å gjennomføre formålet med vergemålsrettens regler om registrering av umyndiggjorte og reglene i personopplysningsloven og personopplysningsforskriften om forhåndsvarsling og gjenpart.

Folkeregisteret er den mest pålitelige kilde for opplysninger om umyndiggjorte og deres verger. Kredittopplysningsbyråene vil derfor be om at opplysninger om at en person er umyndiggjort, samt vergens navn og adresse, kan utleveres for bruk i kredittopplysningsformål. Opplysningene bør utleveres i elektronisk form sammen med de øvrige opplysninger byråene mottar.

4. Videreformidling av opplysninger fra folkeregisteret

Opplysninger fra folkeregisteret distribueres i dag av IBM og Ergo Ephorma. Kontaktopplysninger og andre grunndata fra folkeregisteret bør kunne videreformidles også av andre innenfor rammen av det oppriinnelige innsamlingsformålet.

Kredittopplysningsbyråene driver i dag kvalitetssikring av inkassobyråenes adresseregistre ved såkalt "vasking", bl.a. i forbindelse med påføring av kredittopplysninger. Denne tjenesten ønsker kredittopplysningsbyråene også å tilby til andre av sine kunder som driver etterskuddsvis innfordring under løpende avtaler, for eksempel oljeselskaper og teleoperatører. For selskaper som allerede bruker kredittopplysningsbyråenes tjenester vil det kunne være formålstjenlig å la byråene bistå med kvalitetssikring av deres registre. Vi ser ingen grunn til at man skal begrense adgangen til å drive slik kvalitetssikring av adresser med basis i opplysninger fra folkeregisteret, se også Datatilsynets høringsuttalelse. Ettersom det her først og fremst er tale om å kvalitetssikre adresser på navngitte personer som kunden allerede har i sitt register er det heller ikke tale om utlevering av opplysninger i egentlig forstand.

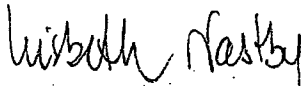
En del aktører har i tillegg behov for tilgang til fullt fødselsnummer. Dette gjelder blant annet inkassobyråene og selskaper som driver egeninkasso. Behovet er blant annet knyttet til muligheten for å administrere flere krav knyttet til samme person. Fordringer som skal tvangsinnføres må påføres fullt fødselsnummer før oversending til namsmannen. Inkassobyråene har derfor adgang til å behandle fødselsnummer.

Når kredittopplysningsbyråene "vasker" inkassobyråenes porteføljer for å påføre kredittopplysninger, må de først påføre fødselsnummer. I dag får de imidlertid ikke lov til selv å utlevere disse til inkassobyråene. Etter påføring av kredittopplysninger blir derfor personnummeret "blendet" fra den aktuelle filen. Deretter sendes filen over til IBM eller Ergo Ephorma som igjen påfører personnummeret før filen returneres til inkassobyrået. Dette er unødig bruk av ressurser og tjener ingen personvern hensyn.

På denne bakgrunn vil vi be om at kredittopplysningsbyråene, i forbindelse med "vasking" av porteføljer, får anledning til å returnere fullt fødselsnummer til de kunder som etter personopplysningsloven § 12 har lovlig adgang til å behandle fødselsnummer. Kriteriene for dette er som nevnt strenge og knyttet til en nødvendighetsvurdering, jf ovenfor. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å begrense formidling av fødselsnummer i disse tilfellene.

Hvis De skulle ha behov for avklaringer vedrørende denne høringsuttalelse er De velkommen til å kontakte undertegnede på telefon 911 59 144.

Med vennlig hilsen
WIKBORG, REIN & CO.

for Rolf Riisnæs

cc. Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
c/o Dun & Bradstreet Norge
v/Tore Lia
Postboks 34 Økern
0508 Oslo